

*F. Schubert
Dum
w. tri
dervătek*

Leicht bewegt

Kéž přijde vesna se zprávou,
kde najdu tu pravou.
Tu pravou, tu pravou,
jež musí být má.
A jestli bude snad mítí
na živůtku kvítí,
pak kleknú
a řeknu:
Ty vesna si má!

FRANZ SCHUBERT A JEHO DOBA

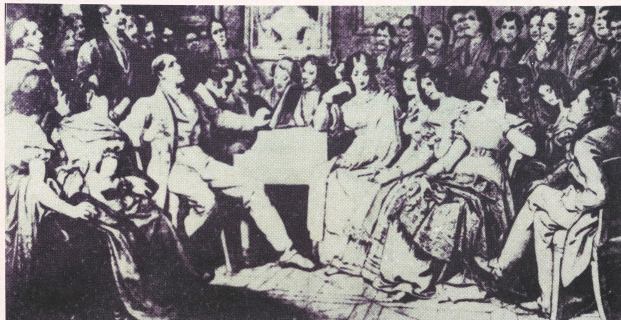
Nástup romantismu je určen Velkou francouzskou revolucí, nástupem měšťanstva, které se osvobozuje od feudálního absolutismu a vytváří národní kultury. Proto je také romantismus oproti předchozímu klasicismu poměrně různorodý, ovlivněn národní specifikou. A je to právě hudba, která ze všech druhů umění nejlépe vyjadřuje romantický životní sloh. Formální hlediska podřizuje obsahu a výrazu, zdůrazněna je fantazijní složka při výběru námětů, obdivována je zejména příroda a výrazem je především emotivnost. V raném období je příznačný příklon k lidové písni.

Nejvýraznějšími představiteli raného období německého hudebního romantismu jsou Schubert, Weber, Mendelssohn a Schumann.

Franz Schubert se narodil roku 1797 v tehdejší vídeňské předměstí Lichtentalu v kantorské rodině, jejíž kořeny sahaly z otcovy strany do Staré Vsi pod Králickým Sněžníkem. Není bez zajímavosti, že i jeho prvním učitelem v konviktu pro vokalisty dvorní kapely byl český učitel Václav Růžička. Schubert byl jako skladatel vlastně samoukem, jen krátce byl připravován Salierim. Mimořádné hudební nadání projevoval již v dětství. První písňe komponoval ve čtrnácti letech. Za svůj krátký život — dožil se pouhých jedenácti let — nadošel nikdy veřejného uznání. Teprve po jeho smrti poznala Vídeň a později celý svět jeho geniální dílo, čítající více než stovku písní, devět symfonií, tvorbu komorní, klavírní, sborovou a dramatickou.

Žil a často jen živil v okruhu svých uměleckých přátel, především s malířem Möricelem Schwindem, dále Mayerhoferem, Kupelwieserem, Schoberem a Voglem, se kterými se podílel o životní strasti i úspěchy. Mnohé prozrazuje dochovaný Schubertův dopis z roku 1824, který psal z Maďarska Schoberovi: „Dostal jsem Schwindův list. Píše v něm, že nejsi šťastný, že nedovedeš překonat vzrušení svého zoufalství? I když mne to zarmucuje, nijak se tomu nedivím — takový už je osud téměř každého rozumného člověka na tomto mizerném světě. Co bychom si počali se štěstím — neštěstí je jediný půvab, který nám zůstává. Kdybychom byli opět spolu, Ty, Schwind, Kuppel a já, lépe by se snášely všechny nepříjemnosti. Jsme, žel, odloučení, každý v jiném koutě světa a v tom věži moje neštěstí. Chce se mi zvolat s Goethem — kdo vrátí jen jednu hodinu toho krásného času? — Ty časy, kdy jsme společně důvěrně sedávali a s materskou ostýchavostí si ukazovali plody svého umění, s obavami očekávali vzájemný úsudek, vyslovovaný s láskou, ale pravdivě. Ty časy, kdy jsme dovedli nadchnout jeden druhého, duševně se obohacovat společným úsilím v hledání nejkrásnějšího.“

kb

DŮM U TŘÍ DĚVČÁTEK

Opereta o třech jednáních. Hudbu Franze Schuberta zpracoval Heinrich Berté. Libreto: A. M. Wilner a Heinz Reichert. Překlad a úprava textu: Rudolf Vedral a Miloš Zavřel. Texty písní: Karel Hašler.

Dirigent: Ladislav Matějka

Choreografie: Zdeněk Prokeš

Režie: František Kordula

Inspicent: Stanislav Muntág

Výtvarník scény: Alexander Babraj

Nápověda: Alena Petrová

Výtvarník kostýmů: Bohuslava Čiháková

Franz Schubert	Petr Miller	Grissiová	Karla Diváková
Baron Franz Schober	Miroslav Dvorník	Hana Hradilová	
Moric ze Schwindů	Karel Čepěk	Bruneder	Oldřich Korpas
Kupelwieser	Jan Vyorálek	Binder	Ivo Melkus
Johann Michael Vogel	Jan Drahovzal	Dobrman	Karel Lupínek
Hrabě Schandorf	František Návrát		Karel Šíp
Tschöll	Miloš Tolaš	Píkolo	Stanislav Žizka
	Oldřich Pika	Číšník	Miloš Jach
	zasloužilý umělec	Pekař Štingl	Antonín Bendík
	Josef Kobr	Růženka — komorná	Anna Bendíková
	Zdeněk Růžicka	Domovnice	Vlasta Tolarová
Marie Tschölllová	Liběna Astrová	Weberová	Zdeňka Luzarová
Hanička	Halina Kubeczková	Sálinka — služka	Marie Grzegorzová
Hedvička	Ilona Šimandlová	Principál	Jiří Rogozný
	Alice Hajdová	Zpěvačky	Věra Procházková
Hedička	Dagmar Hlubková		Lenka Vojkovská
	Marie Dvorníková	Vídeňský lid, muzikanti	sbor operety
	Šárka Wiesnerová		

DŮM U TŘÍ DĚVČÁTEK

Pokud by byla umělecká historie spravedlivá a základním měřítkem by byla otázka umělecké invence, bylo by jistě jméno vídeňského skladatele a kapelníka — Heinrich Berté — dávno zapomenuto. Po celý život se marně snažil uspět vlastními skladbami včetně operet. Jeho „genialita“, se kterou se zapsal do historie byla zcela jiného druhu a přinesla mu pro zbytek života mimořádný finanční zisk. Nápad se zrodil při čtení ne právě historicky věrného románu dr. Bartsche „Schwammerl“ o životních osudech skladatele Fr. Schuberta. Z tohoto románu vybrali libretisté Wilner a Reichert žánrovou epizodu o nenaplněné lásce. Berté pohotově vybral Schubertovy nesmrtelné melodie a v roce 1916 se zrodil Dům u tří děvčátek, který se dočkal mnoha tisíců repríz na celém světě.

Skutečnost, že další obdobné pokusy uvést na jeviště jiné hudební skladatele neuspěly, hovoří především pro Schubertovu geniálnost a dokazuje skutečnost tak příznačnou pro počátek romantismu, že totiž byl autorem, který skutečně rozuměl hudebnosti lidu. Proto uvádíme toto dílo znovu na naše jeviště, neboť umělecká hodnota Schubertovy hudby je nesporná.

kb

Premiéra dne **27. ÚNORA 1982** v Divadle Zdeňka Nejedlého

Vedoucí výroby a technického provozu: ing. Ivan Bílek, vedoucí výroby kostýmů: Bohuslava Čiháková, vedoucí dekoracních dílen: ing. Otto Gruszka, jevištní mistři: Jiří Vaněk, Václav Plachý, mistr osvětlení: Milan Kubala, mistr elektroakustiky: Bořivoj Wojnar, mistr vláseknáry: Vojmil Nytra, mistr rekvizitárny: Eva Wiesnerová, mistr garderoby: Zlata Nezhybová

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ

NOSITEL ŘÁDU PRÁCE

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce. Redakce programu: Vojtěch Kabeláč. Obálka a grafická úprava: Mirek Tittler. Typografická spolupráce: Antonín Mosler. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz 21, Ostrava 1, Novinářská 7. Cena programu: 2 Kčs. Všechna práva k provozování tohoto díla zastupuje Dilia Praha.